

- **ความต้องการใช้เหล็กในไทยในช่วงปี 2562-2564 คาดว่าจะมีปริมาณ 17.0-19.0 ล้านตัน เติบโต 1-4% ต่อปี** ปัจจัยหนุนสำคัญจากภาคก่อสร้างและภาคอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยานยนต์และเครื่องจักรที่มีแนวโน้มขยายตัว อย่างไรก็ตาม อัตราเติบโตในปี 2562 จะต่ำกว่าในช่วงปี 2563-2564 เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจที่ขยายตัวในอัตราชะลอตัวและภาคเอกชนรอความชัดเจนที่จะลงทุนต่อ หลังจากมีคณะรัฐบาลชุดใหม่
- **การผลิตเหล็กของไทยในช่วงเวลาเดียวกันคาดว่าจะอยู่ที่ 6.5-7.5 ล้านตันต่อปี** ตามความต้องการใช้ในประเทศ การผลิตที่น้อยกว่าปริมาณการใช้ในประเทศ เนื่องจากผู้บริโภคมักมีการนำเข้าจากต่างประเทศ โดยสินค้านำเข้าแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่มีราคาถูกกว่าในประเทศ และกลุ่มที่มีคุณภาพสูงผลิตในประเทศน้อย
- **ทิศทางราคาเหล็กในประเทศ คาดว่าราคาเหล็กเส้นและเหล็กแผ่นจะอยู่ที่ประมาณ 20,000 บาทต่อตัน โดยในปี 2562-2563 ราคาเหล็กเส้นมีแนวโน้มหดตัวเนื่องจากคาดว่าจะมีอุปทานส่วนเกินจากจีนจำนวนมาก** ผลจาก 1) สงครามการค้าสหรัฐฯ-จีน ทำให้มีการเร่งระบายสินค้าสู่ประเทศที่สามเช่นไทย และ 2) การใช้เหล็กเส้นในจีนเริ่มลดลงจากภาคอสังหาริมทรัพย์ที่ซบเซา อย่างไรก็ตาม ในปี 2564 ราคาเหล็กเส้นมีโอกาสขยายตัวตามความต้องการใช้ในประเทศที่เร่งขึ้นจากการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานและอสังหาริมทรัพย์ ส่วนราคาเหล็กแผ่นมีแนวโน้มคาดว่าจะหดตัวติดต่อกันในช่วงปี 2562-2564 ตามราคาในตลาดโลกจากภาวะอุปทานส่วนเกินสูง

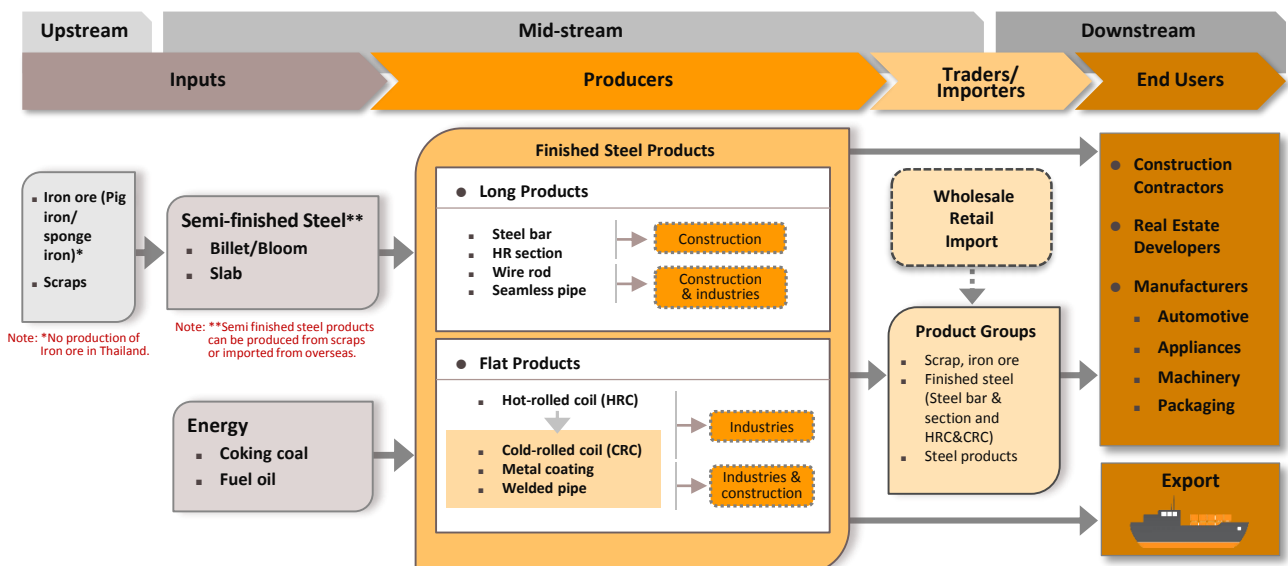
ข้อมูลพื้นฐาน

เหล็กจัดเป็นโลหะพื้นฐานที่จำเป็นต่อกิจกรรมการผลิตในอุตสาหกรรมต่อเนื่องหลากหลาย ได้แก่ ก่อสร้างและอสังหาริมทรัพย์ ยานยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า และบรรจุภัณฑ์ ซึ่งล้วนเป็นกิจกรรมที่สำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ โครงสร้างของอุตสาหกรรมเหล็กสามารถจำแนกตามสายการผลิตได้ 3 กลุ่ม ดังนี้

■ อุตสาหกรรมเหล็กต้นน้ำ (Upstream)

เป็นส่วนแรกของห่วงโซ่อุปทานอุตสาหกรรมเหล็ก ซึ่งจะมีการผลิตเหล็กขั้นต้น (Raw steel products) เริ่มจากการแต่งแร่ด้วยการนำสินแร่เหล็ก (Iron ore) มาบดก่อนเข้าสู่กระบวนการถลุง เพื่อแปรสภาพแร่เหล็กให้มีความบริสุทธิ์มากขึ้น เรียกว่า “เหล็กดิบ (Iron)” ซึ่งเป็นวัตถุดิบหลักสำหรับใช้ในอุตสาหกรรมการผลิตเหล็กกลางน้ำและปลายน้ำต่อ โดยทั่วไปเหล็กดิบมี 2 ประเภท คือ เหล็กถลุง (Pig iron) ซึ่งเป็นเหล็กที่ถลุงในสถานะของเหลว และเหล็กฟุน (Sponge iron) ซึ่งเป็นเหล็กที่ถลุงในสถานะของแข็ง แต่ถ้าวประเทศใดไม่มีแร่เหล็ก (เช่น ไทย เป็นต้น) สามารถใช้เศษเหล็ก (Scrap) ทดแทนเหล็กดิบได้ สำหรับการตั้งโรงถลุงเหล็กในประเทศไทย นอกจากมีกระแสต่อต้านจากสังคมที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพแล้ว ยังต้องใช้เงินลงทุนสูงซึ่งมักไม่คุ้มทุน จึงไม่มีการผลิตเหล็กต้นน้ำในไทย และจำเป็นต้องนำเข้าเหล็กดิบจากต่างประเทศ ทั้งในรูปของเหล็กดิบและเหล็กกึ่งสำเร็จรูป

Figure 1: Supply Chain Structure of Steel Industry in Thailand

■ อุตสาหกรรมเหล็กกลางน้ำ (Midstream)

เป็นขั้นตอนของการหลอมเหล็กดิบ (เหล็กถลุง/เหล็กพูน) หรือเศษเหล็ก โดยผ่านกระบวนการหลอมที่อุณหภูมิสูง (ประมาณ 1,600 °C) แล้วจึงนำมาผสมกับสารเคมีต่างๆ เช่น คาร์บอน และโครเมียม เพื่อให้มีคุณสมบัติตามต้องการโดยมีสิ่งเจือปนที่เป็นสารประกอบออกไซด์ถูกแยกออกมาจากการหลอมเรียกว่า “Slag” ทำให้ได้ผลลัพธ์คือ “เหล็กกล้า (Steel)” ซึ่งจัดอยู่ในประเภทเหล็กชั้นกลางหรือเหล็กกึ่งสำเร็จรูป (Semi-finished steel products) ทั้งนี้ เหล็กกล้าแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ เหล็กแท่งใหญ่ (Bloom beam) เหล็กแท่งยาว (Billet) และเหล็กแท่งแบน (Slab) ซึ่งทั้ง 3 ประเภทมีความแตกต่างด้านรูปร่างและความหนาแน่น แต่โดยทั่วไปมักใช้เหล็กแท่งยาวและเหล็กแท่งแบน เพื่อนำไปผลิตเหล็กชั้นปลายต่อไป

■ อุตสาหกรรมเหล็กปลายน้ำ (Downstream)

เป็นขั้นตอนของการแปรรูปเหล็กกึ่งสำเร็จรูปให้เป็นเหล็กชั้นปลายหรือเหล็กสำเร็จรูป (Finished steel products) ผ่านกระบวนการรีดร้อน รีดเย็น เคลือบผิว ตีเหล็กขึ้นรูป และหล่อเหล็ก (ภาพที่ 1) โดยเหล็กสำเร็จรูปที่สำคัญได้แก่ เหล็กแผ่นรีดร้อน/รีดเย็น เหล็กแผ่นเคลือบ เหล็กเส้น และเหล็กโครงสร้างรูปพรรณต่างๆ (เช่น เหล็กตัวซี^{1/} และเหล็กตัวเอช^{2/}) ทั้งนี้การผลิตเหล็กสำเร็จรูปของไทยส่วนมากใช้วัตถุดิบเหล็กกึ่งสำเร็จรูปที่หลอมจากเศษเหล็ก (Scrap) เพราะมีต้นทุนต่ำ ผลผลิตที่ได้สามารถนำไปใช้ในอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่ต้องการเหล็กวัตถุดิบคุณภาพไม่สูง เช่น ก่อสร้าง และบรรจุภัณฑ์สินค้าทั่วไป ผู้ผลิตส่วนหนึ่งจำเป็นต้องนำเข้าเหล็กกึ่งสำเร็จรูปที่หลอมจากเหล็กดิบ (Iron) จากต่างประเทศมาใช้เป็นวัตถุดิบ เพื่อผลิตเหล็กสำเร็จรูปที่มีคุณภาพสูงหรือเหล็กเกรดพิเศษป้อนให้แก่อุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนเชิงโครงสร้างการผลิต อาทิ ยานยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า และบรรจุภัณฑ์สินค้าเฉพาะอย่าง (เช่น ปีโตรเคมี) เป็นต้น

หากจำแนกผลิตภัณฑ์เหล็กในไทยตามประเภทของเหล็กกึ่งสำเร็จรูปที่นำมาใช้เป็นวัตถุดิบ สามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มได้แก่

- 1) **เหล็กทรงยาว (Long products)** ประกอบด้วย เหล็กแท่งใหญ่และเหล็กแท่งยาวซึ่งเป็นเหล็กกึ่งสำเร็จรูป ผลิตภัณฑ์เหล็กที่ทำจากเหล็กทั้งสองประเภทนี้ เช่น เหล็กเส้น และเหล็กถนัด โดยผู้ผลิตเหล็กทรงยาวแบ่งออกเป็นกลุ่มที่มีเตาหลอมและกลุ่มที่ไม่มีเตาหลอม กลุ่มผู้ผลิตเหล็กที่มีเตาหลอมได้เปรียบด้านต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่า ทั้งนี้ผลิตภัณฑ์เหล็กทรงยาวส่วนมากถูกใช้ในภาคก่อสร้าง
- 2) **เหล็กทรงแบน (Flat products)** ประกอบด้วย เหล็กแท่งแบนซึ่งเป็นเหล็กชั้นกลาง และผลิตภัณฑ์เหล็กที่แปรรูปจากเหล็กแท่งแบน เช่น เหล็กแผ่นรีดร้อนและเหล็กแผ่นรีดเย็นซึ่งอยู่ในรูปของเหล็กแผ่น (Plates) และเหล็กม้วน (Coils) ผลิตภัณฑ์เหล็กทรงแบนส่วนใหญ่ถูกใช้เป็นชิ้นส่วน/ส่วนประกอบของยานยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า และเครื่องจักร

Table 1: Top 10 of Steel Producers in Thailand

Rank	Company	Share (%)	Products
1	Millcon group (MILL)	5.8	Steel bar & structure
2	NS-Siam United Steel	5.3	CRC, galvanized sheet
3	G Steel (GSTEL) and GJ Steel (GJS)	4.8	HRC, structural, pipes and automotive
4	Sahaviriya (SSI)	4.8	Steel bars and wire rod
5	Tata Steel (TSTH)	3.7	Steel bars and wire rod
6	MC Metal Service Asia	3.6	Steel sheets, coil
7	Thai Metal Trade (TMT)	2.7	Structural steels
8	BlueScope group	2.5	Coated steel sheets
9	United Coil Center	2.1	HRC, CRC and galvanized sheet
10	JFE Steel	1.7	Steel sheet and bar

Source: Department of Business Development (DBD), TSIC: C241000, C251100, C251200 and C243110, compiled by Krungsri Research (as of 2017)
Note: Ranked by total revenue and fixed asset

Table 2: Top 10 of Steel Traders in Thailand

Rank	Company	Share (%)	Products
1	Posco group (INOX)	10	Steel sheets and parts
2	Hanwa group	4.5	Scraps, Steels
3	Metal One	3.9	Steel and stainless
4	JFE Shoji Trade	3.1	Plate, pipe and construction steel
5	Nippon Steel and Sumikin Bussan	2.9	Sheet, pipe, structural and construction steel
6	Treemit Marketing	2.5	Bar and galvanized sheets
7	Thai Non-Ferrous Metal International	2.3	Metal wholesale
8	CS Metal	2.3	Steel sheets and coils
9	Insight Steel	2.0	Steel bars
10	Kobelco & Materials Copper	2.0	Metal tubes

Source: Department of Business Development (DBD), TSIC: G466220, G466210 (exclude traders of vehicles and other metals), compiled by Krungsri Research (as of 2017)
Note: Ranked by total revenue and fixed asset

1/ เหล็กตัวซี (C-light lip channel) เป็นเหล็กโครงสร้างรูปพรรณรีดร้อนหน้าตัดรูปตัวซี โดยทั่วไปใช้ทำโครงสร้างหลังคา แบ่งหลังคา และเสาค้ำยัน
2/ เหล็กตัวเอช (H-beam steel) เป็นเหล็กโครงสร้างรูปพรรณรีดร้อนหน้าตัดรูปตัวเอช มักใช้ทำเสา คาน และโครงหลังคาคล้ายเหล็กตัวซี แต่สามารถรับน้ำหนักได้มากกว่า

สินค้าเหล็กโดยรวมถูกนำไปใช้ในธุรกิจก่อสร้างมากที่สุดในสัดส่วน 57% ของการใช้ในประเทศทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นประเภทเหล็กเส้น เหล็กโครงสร้างรูปพรรณ และตะปู/นอต รองลงมาเป็นธุรกิจยานยนต์ 18% ธุรกิจเครื่องจักร 11% ธุรกิจเครื่องใช้ไฟฟ้า 9% ธุรกิจบรรจุภัณฑ์ 4% และอื่นๆ 1% (ภาพที่ 2) โดยในช่วงปี 2556-2561 ความต้องการใช้เหล็ก^{3/}ในประเทศมีปริมาณเฉลี่ย 18 ล้านตันต่อปี ขณะที่ปริมาณการผลิตในประเทศโดยเฉลี่ยมีอยู่เพียง 7 ล้านตันต่อปี (ภาพที่ 3) จึงจำเป็นต้องนำเข้าเหล็กจำนวนมาก (ภาพที่ 4)

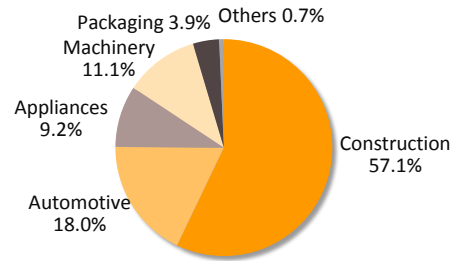
อุตสาหกรรมเหล็กในไทยมุ่งเน้นผลิตเพื่อใช้ในประเทศมากกว่าส่งออก โดยสัดส่วนความต้องการใช้เหล็กในประเทศต่อปริมาณเหล็กที่ส่งออกประมาณ 91:9 (ภาพที่ 3) ปัจจุบัน ผู้ผลิตเหล็กในไทยสามารถผลิตเหล็กทรงยาวได้มากกว่าเหล็กทรงแบนในสัดส่วน 60:40 โดยเหล็กทรงยาวส่วนมากใช้ในภาคก่อสร้าง ได้แก่ เหล็กเส้นข้ออ้อย และเหล็กโครงสร้างรูปพรรณ ขณะที่การใช้เหล็กทรงแบนส่วนใหญ่อยู่ในภาคอุตสาหกรรมที่เป็นธุรกิจต่อเนื่องของกลุ่มบริษัทในเครือต่างชาติที่เข้ามาตั้งฐานการผลิตในไทย เช่น ยานยนต์และเครื่องใช้ไฟฟ้า ซึ่งอุตสาหกรรมเหล่านี้นักใช้เทคโนโลยีการผลิตขั้นสูงและจำเป็นต้องใช้วัตถุดิบเหล็กแผ่นเกรดพิเศษ ทำให้ไทยต้องนำเข้าเหล็กแท่งแบนและผลิตภัณฑ์เหล็กที่เกี่ยวข้อง เช่น เหล็กแผ่นรีดร้อน/รีดเย็น และเหล็กแผ่นเคลือบ เป็นต้น

โครงสร้างต้นทุนการผลิตเหล็กของไทย ประกอบด้วยวัตถุดิบ (เศษเหล็กและกลุ่มเหล็กแท่ง) ซึ่งมีสัดส่วนสูงที่สุดประมาณ 66% ของต้นทุนการผลิตเหล็กทั้งหมด^{4/} พลังงานเชื้อเพลิงสัดส่วน 13% ค่าจ้างแรงงาน 7% และค่าใช้จ่ายอื่น 14% (ภาพที่ 5)

ผู้ประกอบการของอุตสาหกรรมเหล็กในไทย ส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการขนาดกลางและเล็กมีสัดส่วนประมาณ 60% ของจำนวนผู้ประกอบการทั้งหมด ที่เหลือเป็นรายใหญ่ซึ่งส่วนมากเป็นทั้งผู้ผลิตและผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์เหล็กแท่งยาว/แท่งแบน รวมถึงเหล็กชั้นกลางที่เกี่ยวข้องเนื่องหลายประเภท เพื่อกระจายความเสี่ยงและเกิดการประหยัดต่อขนาด โดยมีรายละเอียดดังนี้

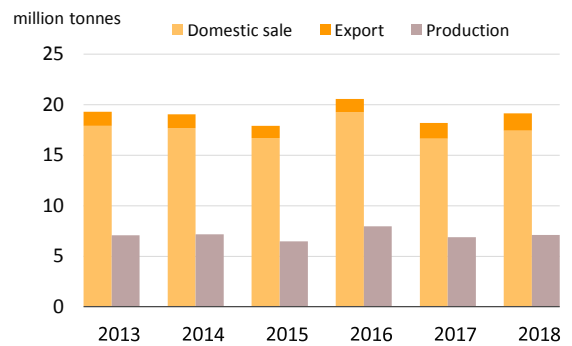
- **ผู้ผลิตเหล็ก** จำแนกกลุ่มผู้ผลิตตามลักษณะของสายการผลิตได้เป็น 1) กลุ่มที่เน้นผลิตเหล็กแท่งยาวและเหล็กแท่งแบน (ส่วนมากเป็นรายใหญ่ที่มักต่อยอดด้วยการผลิตเหล็กปลายน้ำ) 2) กลุ่มที่เน้นผลิตเหล็กเส้น/เหล็กโครงสร้างรูปพรรณ 3) กลุ่มที่เน้นผลิตเหล็กแผ่นรีดร้อน/รีดเย็น และ 4) กลุ่มที่เน้นผลิตท่อเหล็ก โดยสายการผลิตของไทยส่วนใหญ่เน้นผลิตเหล็กทรงยาว ผู้ผลิตที่มีเตาหลอมมักใช้วัตถุดิบส่วนใหญ่เป็นเศษเหล็กมาหลอมเอง ทำให้มีต้นทุนวัตถุดิบต่ำ (ประมาณ 47% ของต้นทุนรวม) ขณะที่ผู้ผลิตที่ไม่ม่เตาหลอมจำเป็นต้องสั่งซื้อวัตถุดิบเหล็กจะมีต้นทุนวัตถุดิบสูงกว่า (มีสัดส่วนประมาณ 81%ของต้นทุนรวม)^{5/} ต่อมาระยะหลังผู้ผลิต (ทั้งมีและไม่มีเตาหลอม) เผชิญกับการแข่งขันทางด้านราคากับสินค้านำเข้าที่มีราคาถูกกว่า ส่งผลให้ผู้ผลิตบางราย โดยเฉพาะรายกลางและรายย่อยซึ่งบริหารจัดการต้นทุนได้ยากต้องเลิกกิจการในที่สุด

Figure 2: Domestic Demand Breakdown by Steel Consuming Sector (in 2018)

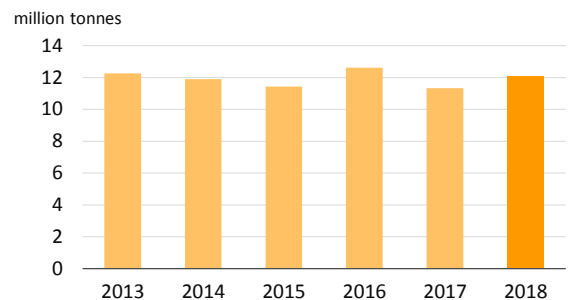
Source: Iron and Steel Institute of Thailand (ISIT), as of 2018

Figure 3: Thailand Steel Sale, Export and Production

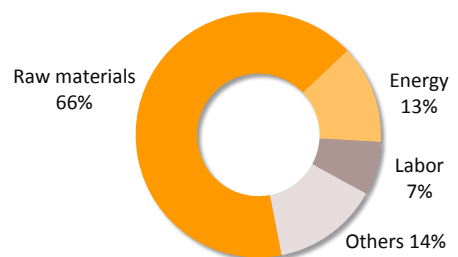
Source: ISIT (as of December 2018)

Figure 4: Thailand Steel Import

Source: ISIT (as of December 2018)

Figure 5: Production Cost Structure

Source: NESDB, calculated by Krungsri Research from IO Table (the latest data in 2010)

3/ เป็นการนับปริมาณการใช้เหล็กชั้นกลาง (ทั้งผลิตในประเทศและนำเข้าจากต่างประเทศ) เป็นส่วนใหญ่เพื่อหลีกเลี่ยงการนับซ้ำกับเหล็กชั้นต้นและเหล็กชั้นปลาย แต่ยังครอบคลุมถึงการนำเหล็กชั้นปลายบางส่วนที่ต้องนำเข้า เนื่องจากไม่มีการผลิตในไทย

4/ เนื่องจากเหล็กถลุงไม่มีการผลิตในไทย ส่งผลให้ต้องสั่งซื้อเหล็กแท่งยาวและเหล็กแท่งแบนจากต่างประเทศเพื่อนำเข้ามาแปรรูปในไทยต่ออีกทอดหนึ่งและแม้ว่าในไทยมีการผลิตเหล็กแท่งดังกล่าวจากเศษเหล็ก แต่อุตสาหกรรมต่อเนื่องบางประเภทต้องใช้เหล็กเกรดพิเศษที่หลอมมาจากเหล็กถลุง จึงจำเป็นต้องนำเข้าวัตถุดิบเหล็กจากต่างประเทศ

5/ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2543 อ้างอิงจากสถาบันเหล็กและเหล็กกล้าแห่งประเทศไทย

- ผู้ค้า/นำเข้าเหล็ก แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มได้แก่ 1) กลุ่มผู้ค้าเศษเหล็กและแร่โลหะ (มักจำหน่ายแร่โลหะที่เป็นเหล็กและโลหะประเภทอื่น) 2) กลุ่มผู้ค้าเหล็กสำเร็จรูป (Finished steels) เช่น เหล็กเส้นและเหล็กแผ่นรีดร้อน/รีดเย็น และ 3) กลุ่มผู้ค้าผลิตภัณฑ์ที่ทำจากเหล็ก (Steel products) อาทิ ตะปู น็อต ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีจำนวนผู้ประกอบการมากที่สุด ทั้งนี้ในส่วนของกลุ่มผู้ค้าที่นำเข้าเหล็กมาจำหน่ายส่วนใหญ่สั่งซื้อมาจากจีน โดยมากเป็นเหล็กที่ใช้ในภาคก่อสร้างซึ่งมีราคาถูก เนื่องจากจีนผลิตปริมาณมาก ทำให้เกิดการประหยัลดต่อขนาด (แต่คุณภาพของเหล็กจากจีนส่วนใหญ่จะต่ำกว่าเหล็กที่ผลิตในไทย เนื่องจากใช้เทคโนโลยีต่ำ ทำให้สามารถขายได้ในราคาที่ถูกลงเพื่อให้แข่งขันได้ แต่ช่วงปี 2560 โรงงานผลิตเหล็กที่มีคุณภาพต่ำในจีนเหล่านี้เริ่มถูกรัฐบาลจีนสั่งปิดกิจการเนื่องจากการก่อปัญหามลพิษ)

ไทยเป็นประเทศผู้นำเข้าเหล็ก โดยโครงสร้างการนำเข้าและส่งออกเหล็กไทย มีรายละเอียดดังนี้

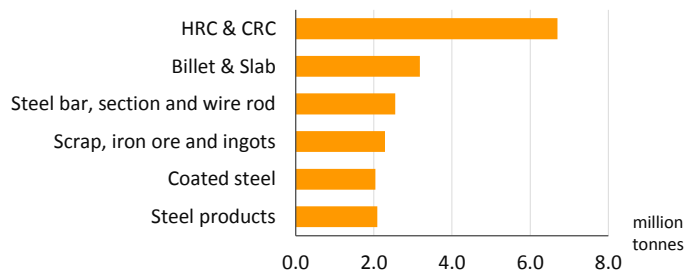
■ ปริมาณการนำเข้าเหล็กประมาณ 12 ล้านตัน...ส่วนมากเป็นเหล็กชั้นกลางที่นำไปใช้ผลิตต่อเป็นเหล็กสำเร็จรูป

การนำเข้าเหล็กทรงยาว (Long products) และเหล็กทรงแบน (Flat products) ของไทยมีปริมาณเฉลี่ย 3 และ 9 ล้านตันต่อปี ตามลำดับ ในช่วงปี 2556-2561 (ที่มา: สถาบันเหล็กและเหล็กกล้าแห่งประเทศไทย) หากจำแนกตามประเภทของผลิตภัณฑ์เหล็ก พบว่าสินค้าเหล็กที่ไทยนำเข้ามากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ เหล็กแท่งยาว/เหล็กแท่งแบน เหล็กแผ่นรีดร้อน/รีดเย็น เหล็กแผ่นเคลือบ เหล็กเส้น/เหล็กโครงสร้างรูปพรรณ และเศษเหล็ก ประเทศคู่ค้าที่ไทยนำเข้าเหล็กมากที่สุดคือ จีนและญี่ปุ่น โดยการนำเข้าจากจีนส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเหล็กทรงยาว เช่น เหล็กเส้น เนื่องจากราคานำเข้าต่ำกว่าที่ผลิตในไทย ขณะที่สินค้าเหล็กที่นำเข้าจากญี่ปุ่นมักเป็นกลุ่มเหล็กทรงแบน เช่น เหล็กแผ่นรีดร้อน/รีดเย็น เนื่องจากอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่ใช้เหล็กประเภทนี้ (เช่น ยานยนต์และชิ้นส่วน) โดยส่วนใหญ่เป็นของนักลงทุนญี่ปุ่นและจำเป็นต้องใช้เหล็กเกรดพิเศษ ซึ่งเหล็กที่ผลิตในไทยส่วนมากยังมีคุณภาพไม่ถึงระดับมาตรฐานที่บริษัทต่างชาติดำหนด

■ ปริมาณการส่งออกเหล็กประมาณ 1.5 ล้านตัน...ส่วนใหญ่ส่งไปประเทศเพื่อนบ้านที่มีการเร่งลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน

การส่งออกเหล็กทรงยาว (Long products) และเหล็กทรงแบน (Flat products) ของไทยมีปริมาณเฉลี่ย 1.0 และ 0.5 ล้านตันต่อปี ตามลำดับ ในช่วงปี 2556-2561 (ที่มา: สถาบันเหล็กและเหล็กกล้าแห่งประเทศไทย) หากแบ่งตามผลิตภัณฑ์พบว่าสินค้าเหล็กที่ไทยส่งออกมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ เหล็กเส้น/โครงสร้างรูปพรรณ เศษเหล็ก ท่อเหล็ก โครงสร้าง/ชิ้นส่วนเหล็กสำเร็จรูป และเหล็กแผ่นรีดร้อน/รีดเย็น ตลาดส่งออกที่สำคัญคือ กลุ่มประเทศ CLMV ซึ่งมักสั่งซื้อเหล็กเส้น/เหล็กโครงสร้างรูปพรรณจากไทย เพื่อนำไปใช้ในงานก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานและภาคอสังหาริมทรัพย์ นอกจากนี้ ออสเตรเลียและญี่ปุ่นก็นิยมสั่งซื้อโครงสร้างชิ้นส่วนเหล็กสำเร็จรูป (เช่น โครงสร้างสะพานและอาคาร) และท่อเหล็กจากไทย เนื่องจากสินค้าของไทยมีคุณภาพ

Figure 6: Steel Import Products (in 2018)

Source: Trademap, compiled by Krungsri Research

Figure 7: Steel Export Products (in 2018)

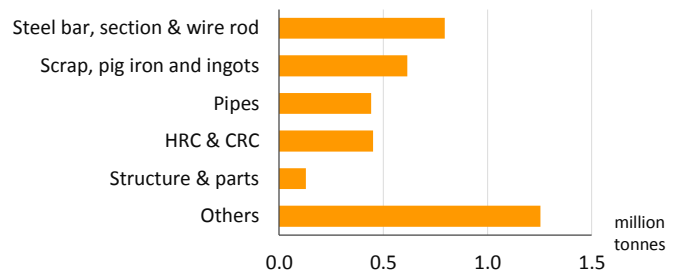

Table 3: Top 5 Countries from which Thailand Imported Steel in 2018 (by major imported products)

No	HRC & CRC	Billet & slab	Steel bar, section & wire rod	Scrap, iron ore & ingot	Coated steel	Steel products
1	Japan (59%)	Iran (40%)	China (47%)	USA (23%)	China (47%)	China (50%)
2	China (17%)	Japan (15%)	Japan (28%)	Russian (10%)	Japan (22%)	Japan (14%)
3	Korea (13%)	Russia (14%)	Korea (7%)	Myanmar (8%)	Viet Nam (19%)	Malaysia (7%)
4	Taiwan (3%)	India (5%)	Taiwan (5%)	India (8%)	Taiwan (8%)	Taiwan (3%)
5	Vietnam (2%)	UAE (5%)	Vietnam (5%)	China (3%)	Malaysia (1%)	Korea (3%)

Source: Trademap, compiled by Krungsri Research

Table 4: Thailand's Top 5 Export Market in 2018 (by major exported products)

No	Steel bar, section & wire rod	Scrap, iron ore & ingot	Pipes	HRC & CRC	Structure and parts
1	Japan (19%)	Philippines (21%)	USA (49%)	USA (23%)	Japan (43%)
2	Vietnam (16%)	India (19%)	Australia (5%)	Malaysia (13%)	USA (8%)
3	Lao PDR (8%)	Indonesia (12%)	Myanmar (5%)	Vietnam (10%)	New Zealand (6%)
4	China (6%)	Bangladesh (10%)	Cambodia (4%)	Lao PDR (6%)	Lao PDR (5%)
5	India (4%)	Korea (10%)	Malaysia (4%)	Italy (5%)	Oman (4%)

▲ สถานการณ์ที่ผ่านมา

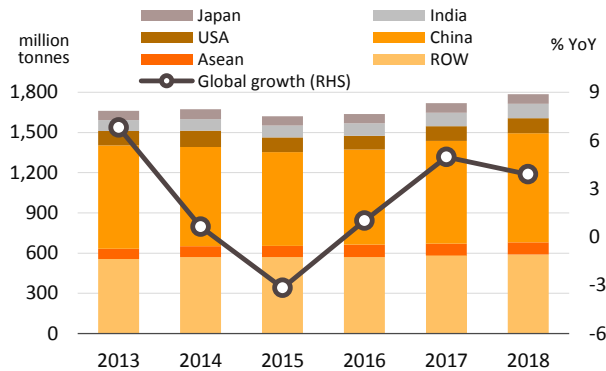
- **อุตสาหกรรมเหล็กของโลก: ความต้องการใช้และการผลิตเหล็กของโลกในปี 2561 เติบโตชะลอลง ผลจากสงครามการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีน**

ความต้องการใช้เหล็กของโลก^{6/} ในปี 2561 ขยายตัว 3.9% YoY คิดเป็นปริมาณ 1,742 ล้านตัน ชะลอลงจาก 5.0% YoY ในปี 2560 ผลจากสหรัฐฯ เรียกเก็บภาษีศุลกากรเหล็กที่นำเข้าจากหลายประเทศเพิ่มขึ้น และสงครามการค้าระหว่างสหรัฐฯ กับจีน อย่างไรก็ตาม การเติบโตยังเกิดขึ้นได้ เนื่องจากมีปัจจัยสนับสนุนจาก 1) การก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานในหลายประเทศ 2) ภาคอสังหาริมทรัพย์ฟื้นตัว และ 3) อุตสาหกรรมการผลิตสินค้าที่ทยอยออกจากเหล็ก เช่น ยานยนต์ เติบโตตามภาวะเศรษฐกิจและความเชื่อมั่นในการลงทุนของภาคเอกชน **ส่วนการส่งออกเหล็กของโลกขยายตัว 8.7%** คิดเป็นมูลค่า 7.2 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามภาคก่อสร้างและอุตสาหกรรมการผลิตในหลายประเทศที่เติบโตขึ้น (ภาพที่ 10) โดยประเทศที่ส่งออกเหล็กรายใหญ่ 3 อันดับแรก ได้แก่ จีน เยอรมัน และญี่ปุ่น มีสัดส่วนรวม 30% ของมูลค่าส่งออกรวม

ด้านปริมาณการผลิตเหล็กของโลกขยายตัว 4.6% คิดเป็นปริมาณ 1,809 ล้านตัน เทียบกับที่เติบโต 6.3% ในปี 2560 ตามทิศทางภาวะเศรษฐกิจโลก **ส่วนการนำเข้าเหล็กของโลกเติบโต 8.1%** ผลจากความต้องการใช้ในแต่ละประเทศที่ขยายตัว โดยประเทศที่นำเข้าเหล็กรายใหญ่ 3 อันดับแรก ได้แก่ สหรัฐอเมริกา เยอรมัน และจีน มีสัดส่วนรวม 23% ของมูลค่านำเข้าทั้งหมด (เหล็กที่จีนส่งออกและนำเข้าเป็นคนละกลุ่มกัน โดยเหล็กที่จีนนำเข้าส่วนมากเป็นเหล็กปลายน้ำที่ใช้เทคโนโลยีสูง)

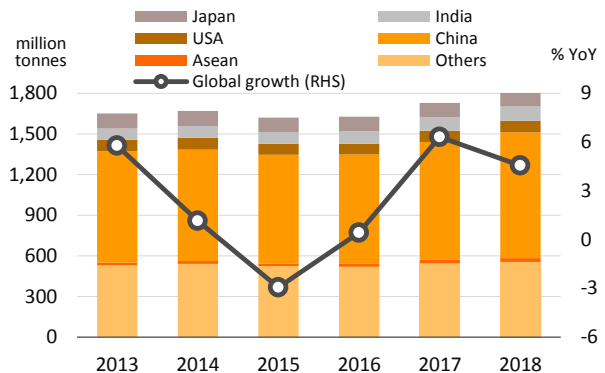
ราคาเหล็กโลกโดยรวมในปี 2561 ปรับเพิ่มขึ้นตามอุปสงค์ที่ขยายตัว และต้นทุนเหล็กวัตถุดิบที่มีราคาสูงขึ้น โดยราคาเหล็กเส้น ราคาเหล็กแผ่นรีดร้อน และราคาเหล็กแผ่นรีดเย็น สูงขึ้นเฉลี่ย 12.7%, 10.8% และ 7.2% ตามลำดับ (ภาพที่ 11) อย่างไรก็ตาม ในช่วงปลายปี 2561 ราคาเหล็กโลกทยอยปรับตัวลง ผลจากการชะลอตัวของภาคอสังหาริมทรัพย์ในจีนซึ่งเป็นประเทศผู้ผลิตเหล็กรายใหญ่ของโลก สถานการณ์ดังกล่าวคาดว่าจะมีผลให้ราคาเหล็กของโลกยังมีแนวโน้มลดลงต่อไปในปี 2562

Figure 8: Global Steel Apparent Use

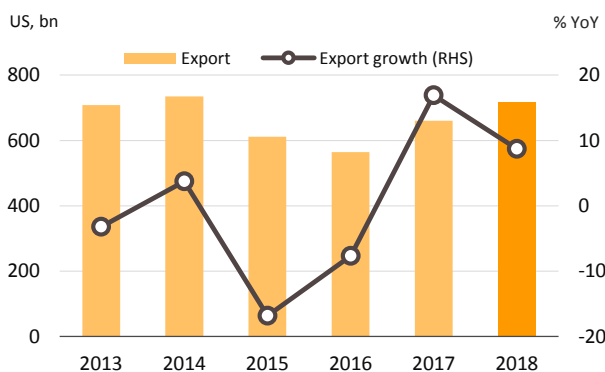
Source: World Steel Association, CEIC
Note: ROW = rest of the world.

Figure 9: Global Steel Production

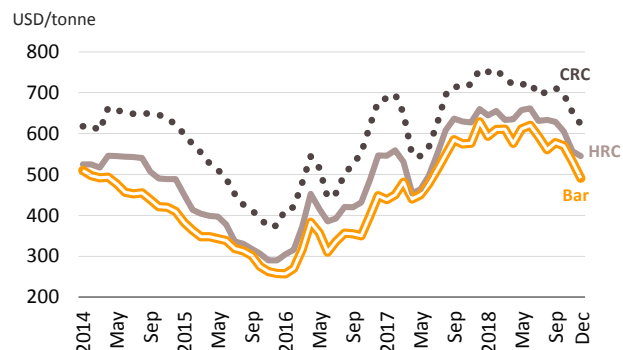
Source: World Steel Association, CEIC

Figure 10: Global Steel Export

Source: Trademap
Note: HS codes are 72 and 73.

Figure 11: Global Steel Prices

Source: Bloomberg

		USD/tonne		
Steel Prices	2017	2018	% YoY	
Bar	513.6	578.9	12.7	
HRC	563.4	624.0	10.8	
CRC	659.7	707.1	7.2	

6/ มาจากความต้องการใช้ในภาคก่อสร้าง (53%) การผลิตเครื่องจักร (16%) รถยนต์ (13%) และอื่นๆ (18%) (ที่มา: Bloomberg)

■ อุตสาหกรรมเหล็กในไทย: ปริมาณการผลิตเติบโตตามอุปสงค์ทั้งจากตลาดในประเทศและตลาดส่งออก (ภาพที่ 11)

ความต้องการใช้ในประเทศปี 2561 พลิกกลับมาเติบโต 4.8% คิดเป็นปริมาณ 17.5 ล้านตัน หลังจากหดตัวในปี 2560 โดยได้แรงหนุนจากภาคก่อสร้างที่ขยายตัวทั้งโครงสร้างพื้นฐานและภาคอสังหาริมทรัพย์ **ด้านการส่งออกเติบโต 10.3%** คิดเป็น 1.7 ล้านตัน ตามภาคการผลิตและการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานในประเทศ CLMV การขยายตัวของตลาดในประเทศและส่งออกช่วยหนุน**ปริมาณการผลิตในไทยให้เติบโต 3.4%** เป็น 7.1 ล้านตัน ในปี 2561 (ภาพที่ 12) สำหรับการนำเข้าเหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์เหล็กในปี 2561 ขยายตัว 6.4% หรือคิดเป็นสัดส่วน 60% ของความต้องการใช้เหล็กในประเทศทั้งหมด

ด้านราคาเหล็กในไทย พบว่าโดยรวมทั้งปี 2561 ขยับสูงขึ้น 7% โดยเหล็กเส้น ราคาเพิ่มขึ้น 8% ตามงานก่อสร้างที่ขยายตัว ส่วนเหล็กแผ่นรีดร้อนและเหล็กแผ่นรีดเย็น ราคาสูงขึ้น 7% และ 6% ตามลำดับ (ISIT, 2018) เนื่องจาก 1) ต้นทุนเหล็กวัตถุดิบที่นำเข้าจากต่างประเทศมีราคาสูงขึ้น และ 2) ธุริกิจยานยนต์ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมปลายน้ำที่สำคัญของกลุ่มเหล็กแผ่นมีปริมาณการผลิตขยายตัวสูง 9.0% (สมาคมอุตสาหกรรมยานยนต์ไทย, 2561)

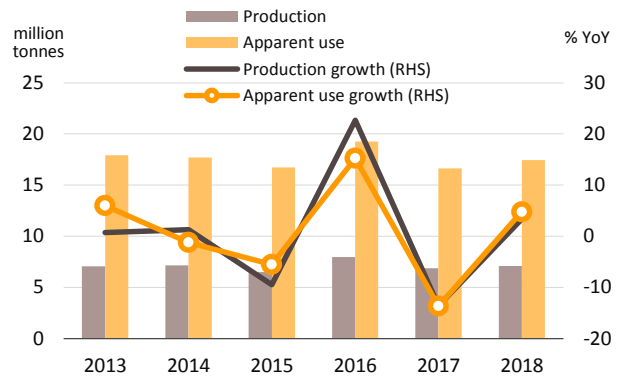
สำหรับสถานการณ์เหล็กในปี 2561 จำแนกตามประเภทผลิตภัณฑ์มีรายละเอียดดังนี้

- **เหล็กทรงยาว (Long Products):** อุปสงค์ในประเทศกระตือรือร้น แต่การผลิตหดตัวเล็กน้อย

ความต้องการใช้ขยับขึ้น 2.2% คิดเป็น 5.6 ล้านตัน (ภาพที่ 14) โดยเหล็กเส้นและเหล็กโครงสร้างรูปพรรณซึ่งคิดเป็นสัดส่วน 60% ของเหล็กทรงยาวทั้งหมด มีปริมาณความต้องการใช้เพิ่มขึ้นเล็กน้อยที่ 1.9% โดยมีปัจจัยสนับสนุนจากภาคก่อสร้างที่ขยายตัวทั้งงานโครงสร้างพื้นฐานและภาคอสังหาริมทรัพย์ โดยเฉพาะโครงการที่อยู่อาศัย (มีรายละเอียดเพิ่มเติมใน**แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรมปี 2562-2564: ธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง**) **ด้านการส่งออกมีปริมาณ 1.1 ล้านตัน (เพิ่มจาก 0.97 ล้านตัน ในปี 2560) ขยายตัว 13%**^{7/} เนื่องจากประเทศคู่ค้าโดยเฉพาะประเทศในแถบอาเซียนมีความต้องการผลิตภัณฑ์เหล็กทรงยาวมากขึ้นเพื่อนำมาใช้ในการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่กำลังขยายตัว

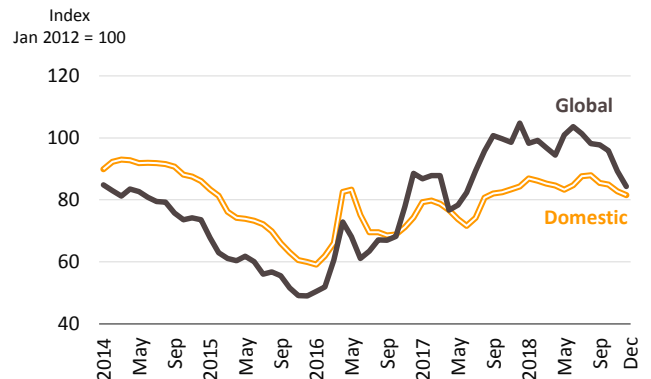
ปริมาณการผลิตในปี 2561 หดตัวเล็กน้อยที่ 1.2% เป็นผลจาก 1) สต็อกสะสมที่ยังอยู่ในระดับสูง 2) ราคาเหล็กต่างประเทศช่วงครึ่งหลังของปี 2561 ปรับลดลงต่ำกว่าราคาเหล็กในประเทศ ส่งผลให้ธุรกิจที่เกี่ยวข้องหันไปสั่งซื้อเหล็กนำเข้าเพิ่มขึ้น

Figure 12: Thailand Steel Production and Apparent Use

Source: Iron and Steel Institute of Thailand (ISIT)

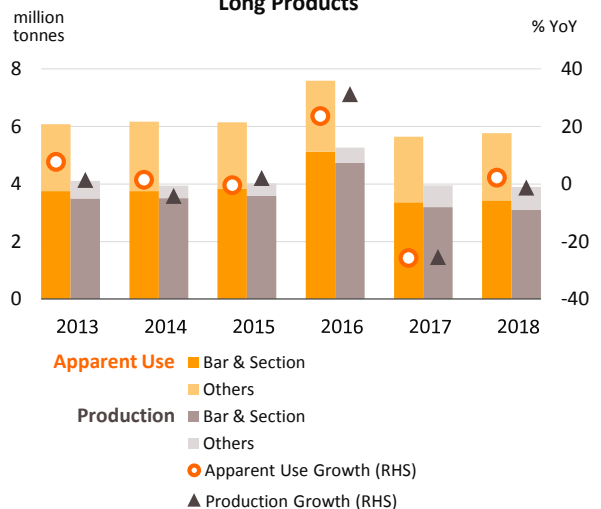
Figure 13: Domestic and Global Steel Price Indices

Source: Bloomberg and ISIT

Note: calculated by Krungsri Research

Figure 14: Apparent Use and Production of Long Products

Source: ISIT

สำหรับการนำเข้าขยายตัว 11.7% คิดเป็น 2.9 ล้านตัน ผลจาก 1) สินค้าเหล็กจากต่างประเทศ เช่น จีนและเวียดนาม เข้ามาทำตลาดในไทยมากขึ้นซึ่งเป็นผลต่อเนื่องจากมาตรการเรียกเก็บภาษีในอัตราที่เพิ่มขึ้นของสหรัฐฯ และ 2) การขยายตัวของการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานในประเทศ เช่น รถไฟฟ้าและรถไฟทางคู่ ซึ่งต้องใช้เหล็กก่อสร้างคุณภาพสูงที่นำเข้าจากต่างประเทศ เช่น โรงรถไฟ เป็นต้น

ราคาเหล็กเส้นทั้งปี 2561 เฉลี่ยที่ 20,600 บาท/ตัน เพิ่มขึ้น 8.3% YoY สูงสุดในรอบ 3 ปี (ภาพที่ 19) จากอุปสงค์ในประเทศที่ขยายตัว อย่างไรก็ตาม ราคาเริ่มทยอยปรับลดลงในช่วงปลายปีตามทิศทางราคาเหล็กในตลาดโลก

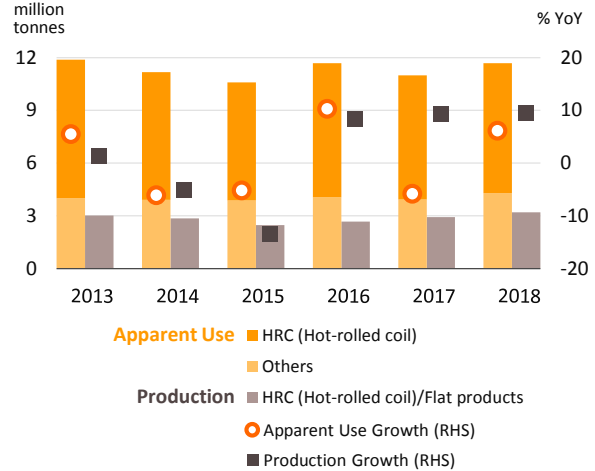
● กลุ่มเหล็กทรงแบน (Flat products): การผลิตขยายตัวตามอุปสงค์ในประเทศที่เติบโตแรงขึ้น

ความต้องการใช้ในปี 2561 มีปริมาณ 11.7 ล้านตัน เพิ่มขึ้น 6.1% เทียบกับปี 2560 ที่หดตัว 5.9% (ภาพที่ 15) แรงหนุนจากอุตสาหกรรมการผลิตยานยนต์และภาคก่อสร้างที่เติบโตดี (สัดส่วนการใช้เหล็กทรงแบนในภาคอุตสาหกรรมและภาคก่อสร้างคือ 55:45⁸⁾) ด้านการส่งออก พบว่าปริมาณการส่งออกอยู่ที่ 6.6 แสนตัน เพิ่มขึ้น 3.6% ชะลอลงจากปี 2560 ที่ขยายตัวถึง 32.9% ผลจากสหรัฐฯ เก็บอัตราภาษีนำเข้าเพิ่มจากหลายประเทศส่งผลให้ประเทศคู่ค้าของไทยที่ผลิตสินค้าในอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องกับเหล็ก อาทิ ยานยนต์ อาจส่งออกไปสหรัฐฯ ได้ลดลง ทำให้สั่งซื้อวัตถุดิบเหล็กจากไทย (เหล็กกลางน้ำและปลายน้ำ) น้อยลง นอกจากนี้ประเทศไทยก็ได้รับผลกระทบจากมาตรการภาษีของสหรัฐอเมริกาเช่นกัน ทำให้การส่งออกเหล็กทรงแบน โดยเฉพาะกลุ่มเหล็กแผ่นรีดร้อนไปสหรัฐฯ ลดลง

การที่ความต้องการของตลาดในประเทศและตลาดส่งออกยังขยายตัว หนุนปริมาณการผลิตเหล็กทรงแบนเติบโต 9.5% อยู่ที่ 3.2 ล้านตัน ด้านการนำเข้าในปี 2561 ขยายตัว 4.8% (ภาพที่ 16) เนื่องจากความต้องการใช้ในประเทศที่เติบโตตามอุตสาหกรรมยานยนต์และราคาสินค้านำเข้าเหล็กบางประเภทที่ถูกกว่าในประเทศ

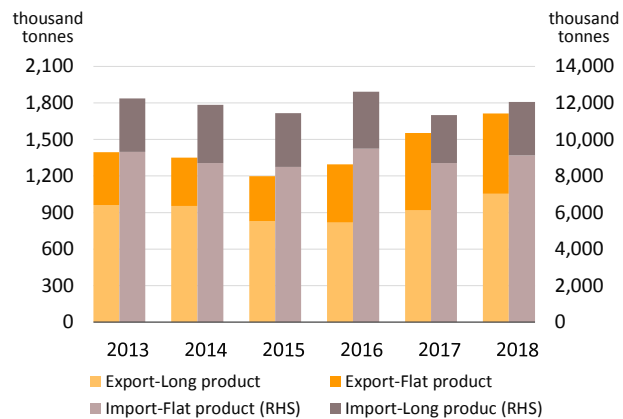
ราคาเหล็กแผ่นรีดร้อนและเหล็กแผ่นรีดเย็น พบว่าทั้งปี 2561 เพิ่มขึ้น 7.4% และ 5.6% ตามลำดับ อยู่ที่ 22,500 และ 25,700 บาท/ตัน (ภาพที่ 19) ผลจากอุปสงค์ในประเทศที่ขยายตัว อย่างไรก็ตาม ในช่วงปลายปีราคาเหล็กแผ่นฯ ทยอยปรับลดลงตามราคาตลาดโลกจากปริมาณการผลิตเหล็กทรงแบนหรือผลิตภัณฑ์เหล็กแผ่นโดยรวมทั่วโลกที่เพิ่มขึ้น

Figure 15: Apparent Use and Production of Flat Products

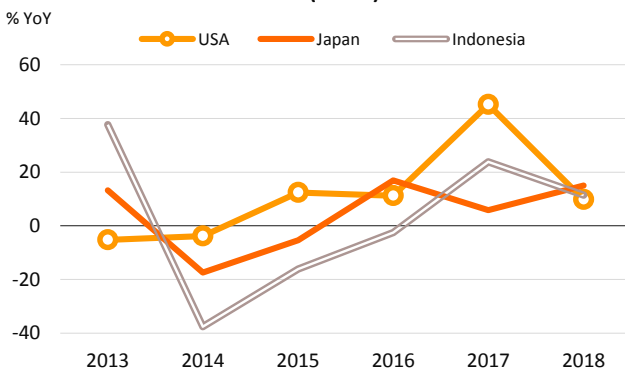
Source: ISIT

Figure 16: Thailand Steel Export and Import by Products

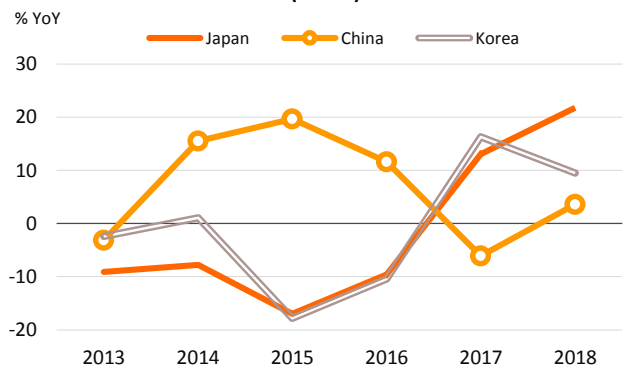
Source: ISIT

Figure 17: Thailand Steel Export by Top 3 Countries (Value)

Source: Trademap

Figure 18: Thailand Steel Import by Top 3 Countries (Value)

Source: Trademap

- **ต้นทุนการผลิต** (เหล็กกลางน้ำและปลายน้ำ) : ในปี 2561 ต้นทุนการผลิตปรับสูงขึ้นตามราคาเศษเหล็กและวัตถุดิบเหล็กนำเข้า

เหล็กวัตถุดิบ (สัดส่วน 66% ของต้นทุนรวม) ผู้ผลิตในประเทศส่วนใหญ่มักใช้เศษเหล็กเป็นวัตถุดิบ ในปี 2561 พบว่าราคาเศษเหล็กเพิ่มขึ้น 18.4% อยู่ที่ 12,204 บาท/ตัน เนื่องจากปริมาณเศษเหล็กในประเทศขาดแคลนจากที่มีการส่งออกไปต่างประเทศมากขึ้น

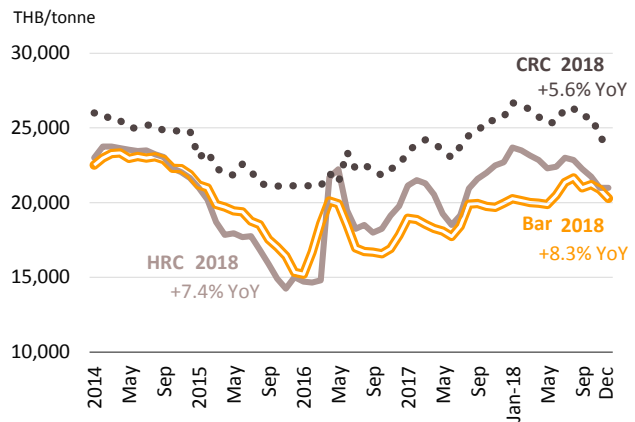
พลังงานเชื้อเพลิง (สัดส่วน 13% ของต้นทุนรวม โดยน้ำมันและถ่านหินมีสัดส่วนรวมกันประมาณ 46% ของต้นทุนพลังงานเชื้อเพลิง) ในปี 2561 ราคาน้ำมันเพิ่มขึ้น 28% เหลืออยู่ที่ 65 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล เป็นผลจากปริมาณการผลิตของกลุ่มประเทศผู้ส่งออกน้ำมัน (กลุ่ม OPEC และประเทศอื่น เช่น รัสเซีย) ลดลงต่อเนื่อง รวมถึงความกังวลด้านอุปทานในอิหร่านจากมาตรการคว่ำบาตรของสหรัฐฯ สำหรับราคาถ่านหินเพิ่มขึ้นในอัตรา 22% อยู่ที่ 108 ดอลลาร์สหรัฐ ต่อดัน (Bloomberg) ผลจากจีนซึ่งเป็นประเทศผู้ผลิตถ่านหินรายใหญ่ของโลกชะลอการผลิตลง

Table 5: Domestic Scrap Price

	2015	2016	2017	2018
Price (THB/tonne)	7,934	7,825	10,304	12,204
Growth (% YoY)	-29.6	-1.4	31.7	18.4

Source: ISIT

Figure 19: Domestic Steel Prices

Source: ISIT

Note: HRC = Hot rolled coil

Table 6: Oil and Coking Coal Prices

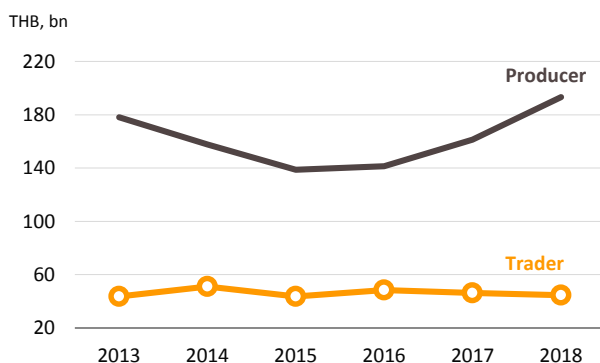
Energy	2015	2016	2017	2018
Oil (USD/barrel)	51.2	43.5	50.9	64.9
Coking coal (USD/tonne)	90.0	143.2	187.9	27.6

Source: Bloomberg

Note: Coking Coal = hard coking coal (Australia Export FOB); Oil Fuel = Oil fuel (Dubai)

สำหรับผลประกอบการของผู้ผลิตและผู้ค้าเหล็กในปี 2561 (พิจารณาจากกลุ่มบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์) กลุ่มผู้ผลิต มีรายได้เพิ่มขึ้น 20% ตามความต้องการใช้ในประเทศและราคาสินค้าเหล็กที่ปรับตัวสูงขึ้น แต่อัตรากำไรปรับลดลงต่อเนื่องอยู่ที่ 4% (ภาพที่ 21) เนื่องจาก 1) ในช่วงครึ่งหลังของปี 2561 กลุ่มผู้ผลิตเผชิญการแข่งขันสูงด้านราคากับสินค้านำเข้าจากต่างประเทศที่มีราคาถูกกว่า และ 2) ต้นทุนการผลิตทั้งปี 2561 เพิ่มขึ้นจากราคาเศษเหล็กในประเทศและเหล็กแท่ง/เหล็กแผ่นนำเข้า ด้านกลุ่มผู้ค้า โดยรวมมีรายได้ลดลง 4% ผลจากราคาเหล็กในประเทศเพิ่มขึ้น ทำให้ผู้บริโภครีหรือธุรกิจที่เกี่ยวข้องหันไปซื้อเหล็กนำเข้าซึ่งมีราคาถูกกว่า ขณะที่อัตรากำไรปรับลดลงต่อเนื่องอยู่ที่ 5% ในทิศทางเดียวกับกลุ่มผู้ผลิต

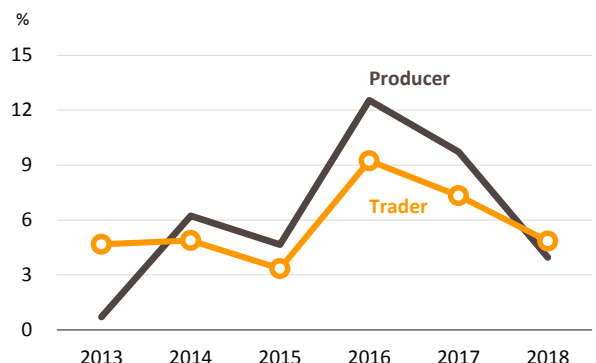
Figure 20: Revenue of Listed Company

Source: Bloomberg (as of 2018)

Note: Listed company's codes included CSP, MAX, PERM, RICH, THE, INOX, AMC, SMIT, CITY, SSI, TMT, GJ, GSTEL MILL, CHOW, TSTH, BSBM, SSSC, TWP, TYCN, TIW, SAM, PAP, MCS SMPC, LHK, TMD RWI, KCM

Figure 21: Gross Profit Margin of Listed Company

Source: Bloomberg (as of 2018)

Note: Listed company's codes included CSP, MAX, PERM, RICH, THE, INOX, AMC, SMIT, CITY, SSI, TMT, GJ, GSTEL MILL, CHOW, TSTH, BSBM, SSSC, TWP, TYCN, TIW, SAM, PAP, MCS SMPC, LHK, TMD RWI, KCM

แนวโน้มอุตสาหกรรม

■ อุตสาหกรรมเหล็กของโลก: มาตรการกีดกันการนำเข้าเหล็กของสหรัฐฯ และปัญหาการถดถอยการผลิตส่วนเกินของโลกยังเป็นโจทย์ที่ท้าทาย

ความต้องการใช้เหล็กในปี 2562 มีแนวโน้มทรงตัวตามภาวะเศรษฐกิจโลก และคาดว่าจะขยายตัวดีขึ้นในช่วงปี 2563-2564 (ภาพที่ 22) อยู่ที่ประมาณ 1,900 ล้านตัน ผลจากการขยายตัวของโครงการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน รวมถึงการฟื้นตัวของภาคอสังหาริมทรัพย์และอุตสาหกรรมการผลิตทั่วโลก โดยประเทศมหาอำนาจที่นำจะใช้เหล็กจำนวนมาก ได้แก่ จีน อินเดีย และสหรัฐฯ โดยเฉพาะอินเดีย ซึ่งรัฐบาลส่งเสริมให้เป็นประเทศศูนย์กลางการผลิตยานยนต์ขนาดเล็กในภูมิภาค ทำให้มีความต้องการใช้เหล็กเพิ่มขึ้น

ด้านการผลิตเหล็กของโลกปี 2562-2564 คาดว่าขยายตัวตามทิศทางอุปสงค์เหล็กทั่วโลก โดยประเทศผู้ผลิตเหล็กรายใหญ่ ได้แก่ จีน ยังขยายกำลังการผลิต โดยมีแนวโน้มลงทุนตั้งโรงงานผลิตเหล็กทั้งในประเทศและต่างประเทศอินเดีย และสหรัฐฯ มีแผนจะผลิตเหล็กเพิ่มขึ้นเพื่อป้องกันกับภาคก่อสร้างและอุตสาหกรรมการผลิตในประเทศตน ส่วนญี่ปุ่นซึ่งปัจจุบันกลายเป็นประเทศผู้ผลิตเหล็กอันดับสามรองจากอินเดีย (ในปี 2561 อินเดียขึ้นมาเป็นผู้ผลิตรายใหญ่อันดับสองเป็นปีแรก) คาดว่าปริมาณการผลิตเหล็กจะทรงตัวตามความต้องการใช้เหล็กในญี่ปุ่น วิจัยกรุงศรี จึงคาดว่าปัญหาการผลิตเหล็กส่วนเกินของโลกจะยังไม่คลี่คลายลง แม้สต็อกสะสมเหล็กทั่วโลกในปี 2561 หดตัวลงเล็กน้อยที่ 2.7% (ภาพที่ 23) แต่สต็อกในจีนซึ่งเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ของโลกยังอยู่ในระดับสูง

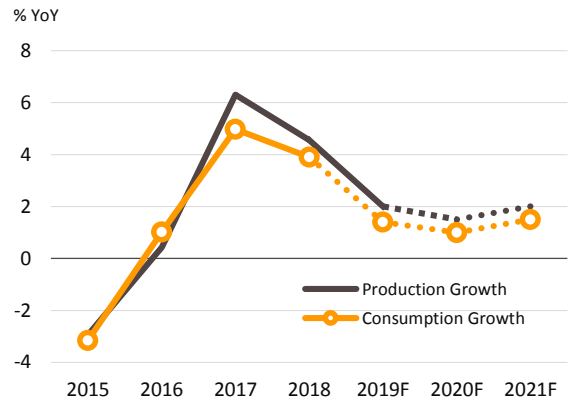
■ อุตสาหกรรมเหล็กในไทย: ตลาดเหล็กในประเทศจะเติบโตตามภาคก่อสร้างและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง ทำให้การผลิตขยายตัวตาม

ความต้องการใช้เหล็กโดยรวมในปี 2562 มีแนวโน้มทรงตัวถึงขยายตัวเล็กน้อย เนื่องจากภาคเอกชนบางส่วนชะลอการลงทุนในช่วงครึ่งปีแรก เพื่อรอผลการจัดตั้งคณะรัฐบาลชุดใหม่ โดยคาดว่าจะการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานของภาครัฐ โดยเฉพาะโครงการขนาดใหญ่ที่เป็นโครงการใหม่จะมีเม็ดเงินลงทุนจริงในช่วงปลายปี 2562 สำหรับปี 2563-2564 ความต้องการใช้เหล็กในประเทศมีแนวโน้มกระเตื้องขึ้น (ภาพที่ 24) ผลจาก 1) ภาคก่อสร้างที่คาดว่าจะขยายตัวสูงจากทั้งงานโครงสร้างพื้นฐานและอสังหาริมทรัพย์ในพื้นที่ศักยภาพ เช่น เขตเศรษฐกิจพิเศษตะวันออก และตามแนวเส้นทางรถไฟในกรุงเทพฯ และปริมณฑล และ 2) ภาคอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยานยนต์ และเครื่องใช้ไฟฟ้ามีแนวโน้มขยายตัว จากความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

สำหรับตลาดส่งออกเหล็กของไทย (สัดส่วน 10% ของปริมาณการผลิตในประเทศ) คาดว่าจะหดตัว (ภาพที่ 25) ทั้งในตลาดสหรัฐฯ ซึ่งเป็นประเทศคู่ค้ารายใหญ่^{9/} (จากผลของมาตรการลดการนำเข้าของสหรัฐฯ เพื่อปกป้องอุตสาหกรรมเหล็กภายในประเทศ) และตลาดประเทศคู่ค้าอื่นที่ได้รับผลกระทบจากการขึ้นภาษีนำเข้าของสหรัฐฯ

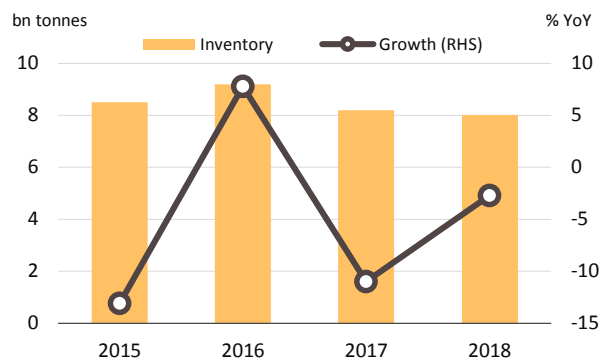
ทั้งนี้ ในปี 2562-2564 ผลจากความต้องการใช้ในประเทศ (สัดส่วน 90% ของปริมาณการผลิตเหล็กในประเทศ) ที่มีแนวโน้มเติบโตจะเป็นปัจจัยหนุนการขยายตัวของปริมาณการผลิต อย่างไรก็ตาม ยังคงมีปัจจัยเสี่ยงสำคัญของผู้ผลิตเหล็กในประเทศ จากการนำเข้าเหล็กจากต่างประเทศซึ่งมีแนวโน้มขยายตัวสูงขึ้น เนื่องจากมีราคาถูกกว่าและบางประเภทมีเทคโนโลยีการผลิตที่ดีกว่าในไทย เช่น รางรถไฟ และผลิตภัณฑ์เหล็กแผ่นบางประเภท เป็นต้น

Figure 22: Global Steel Production and Consumption Trend

Source: World Steel Association, CEIC and Krungsri Research
Note: Growth in quantities

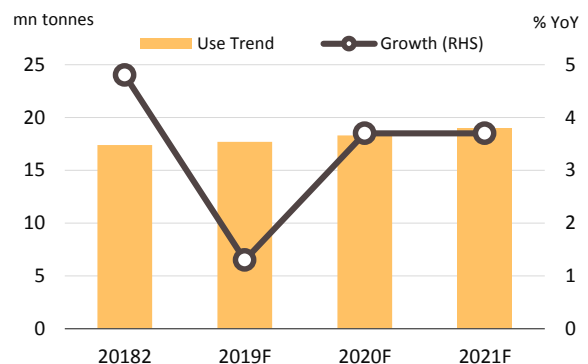
Figure 23: Global Steel Inventory

Source: Bloomberg (as of April 2019)

Note: Global inventory data from Bloomberg is revised.

Figure 24: Domestic Steel Apparent Use Trend

Source: ISIT, forecast by Krungsri Research

9/ สัดส่วนการส่งออกเหล็กไปยังสหรัฐฯ คิดเป็น 14% ในเชิงมูลค่า และคิดเป็น 27% ในเชิงปริมาณของการส่งออกเหล็กทั้งหมด

แนวโน้มความต้องการใช้เหล็กและการผลิตเหล็กแยกประเภท
ในช่วงปี 2562-2564

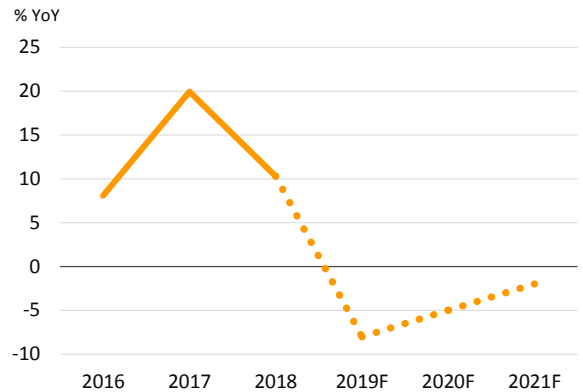
- **เหล็กทงยาว:** ความต้องการใช้เหล็กทงยาวมีแนวโน้มเติบโตต่ำ ในปี 2562 ส่วนหนึ่งเป็นผลของภาวะเศรษฐกิจที่ขยายตัวในอัตราชะลอลง และงานโครงสร้างพื้นฐานที่ยังคืบหน้าไม่มากนัก แต่การขยายตัวจะดีขึ้นในปี 2563 และ 2564 (ภาพที่ 27) ตามการเร่งตัวของงานโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ โดยโครงการส่วนใหญ่ที่ภาครัฐมีแผนจะลงทุนมากขึ้นในระยะข้างหน้าเป็นการพัฒนาระบบราง ได้แก่ รถไฟฟ้าทางคู่ รถไฟฟ้า และรถไฟความเร็วสูง ซึ่งโครงการเหล่านี้ใช้เหล็กทงยาวในการก่อสร้างเป็นหลัก โดยเฉพาะเหล็กลวดแรงดึงสูง (High tensile steel wire) ที่น่าจะมีความต้องการเพิ่มขึ้นมาก ทำให้คาดว่าจะการผลิตเหล็กทงยาวจะปรับตัวเพิ่มขึ้นตามอุปสงค์ในประเทศที่ขยายตัว โดยคาดว่าจะมีปริมาณการผลิตโดยเฉลี่ย 4-5 ล้านตันต่อปี

ด้านความต้องการใช้เหล็กเส้นและเหล็กรูปพรรณ ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์หลักในกลุ่มเหล็กทงยาว มีแนวโน้มเติบโตต่ำในปี 2562 และจะต้องขึ้น 4-6% ในปี 2563 และ 2564 ตามการลงทุนภาครัฐและเอกชนที่จะเร่งขึ้น โดยความต้องการเหล็กเส้นและเหล็กรูปพรรณส่วนใหญ่เพื่อใช้สำหรับงานก่อสร้างระยะแรก อาทิ งานวางฐานรากและเสาของทางยกระดับโครงการรถไฟฟ้า

สำหรับการผลิตเหล็กเส้นและเหล็กรูปพรรณในช่วงปี 2562-2564 คาดว่าจะเพิ่มขึ้นตามอุปสงค์ในประเทศ โดยภาครัฐพยายามผลักดันให้ใช้เหล็กที่ผลิตในประเทศสำหรับงานก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน อย่างไรก็ตาม ผู้ผลิตเหล็กไทยยังเผชิญภาวะการแข่งขันด้านราคากับเหล็กที่นำเข้าจากต่างประเทศและการขยายโรงงานผลิตเหล็กของนักลงทุนจีนที่เข้ามาตั้งในไทย

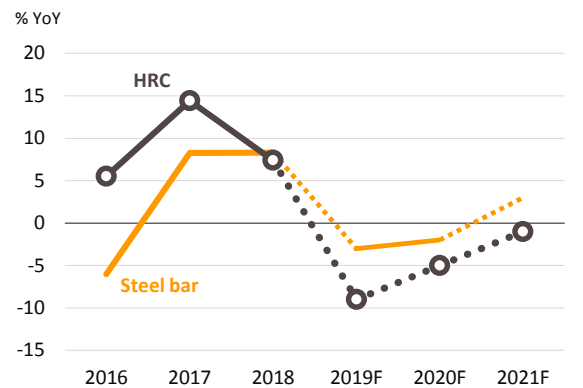
ราคาเหล็กเส้นและเหล็กรูปพรรณในประเทศมีแนวโน้มหดตัวในช่วงปี 2562-2563 ตามราคาเหล็กโลกที่จะปรับลดลงจากอุปทานส่วนเกินที่ยังเพิ่มขึ้น แต่คาดว่าจะราคายกกลับมาขยายตัวได้เล็กน้อยในปี 2564 เนื่องจากความต้องการใช้ที่จะเพิ่มขึ้นตามการเติบโตของภาคก่อสร้างและอสังหาริมทรัพย์ที่คาดว่าจะมีโครงการก่อสร้างจำนวนมาก

Figure 25: Thailand Steel Export Volume Trend

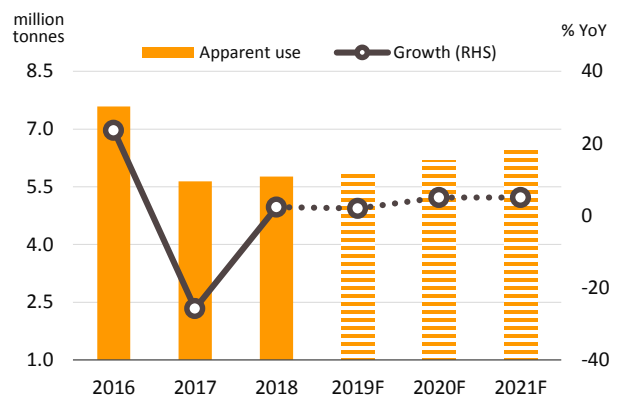
Source: ISIT, forecast by Krungsri Research

Figure 26: Steel Prices Forecast

Source: ISIT, forecast by Krungsri Research

Figure 27: Long Steel Apparent Use Trend

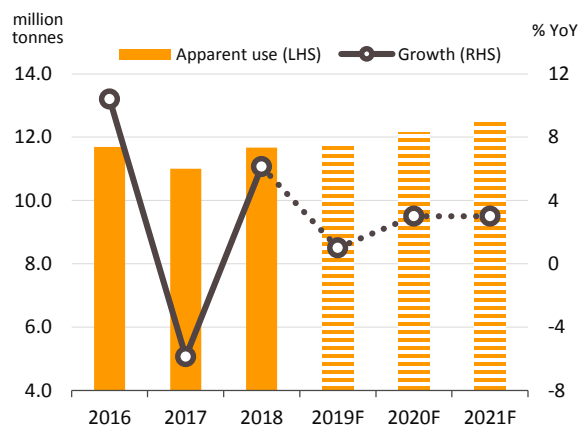
Source: ISIT, forecast by Krungsri Research.

- เหล็กทรงแบน: คาดว่าความต้องการใช้จะทรงตัวถึงขยายตัวเล็กน้อยในปี 2562 และขยับตัวดีขึ้นในปี 2563-2564 (ภาพที่ 28) ตามการเติบโตของภาคอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยานยนต์และเครื่องจักร และการเติบโตของภาคก่อสร้างที่อาจใช้ผลิตภัณฑ์เหล็กในกลุ่มนี้มากขึ้น เช่น เหล็กแผ่นเมทัลชีทสำหรับทำหลังคาหรือใช้เป็นกำแพงกันห้อง **ด้านการผลิตเหล็กทรงแบนในช่วงปี 2562-2564 มีแนวโน้มขยายตัวตามทิศทางอุปสงค์** โดยคาดว่าจะมีปริมาณการผลิตเฉลี่ยประมาณ 2.5-3.0 ล้านตันต่อปี

ด้านเหล็กแผ่นรีดร้อนซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์หลักของเหล็กทรงแบน ความต้องการใช้ในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในปี 2563-2564 อันสืบจากการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานของภาครัฐ โดยเฉพาะโครงการรถไฟทางคู่ที่มีความต้องการใช้เหล็กทรงแบนและผลิตภัณฑ์เหล็กมากขึ้น ผสมกับการผลิตยานยนต์และเครื่องใช้ไฟฟ้ามีแนวโน้มขยายตัวตามการเติบโตของเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม ปริมาณการผลิตเหล็กแผ่นรีดร้อนมีแนวโน้มเติบโตได้จำกัด เนื่องจากไทยไม่มีการผลิตเหล็กต้นน้ำ ผู้ผลิตส่วนใหญ่จำเป็นต้องนำเข้าเหล็กทรงแบนจากต่างประเทศเพื่อเป็นวัตถุดิบผลิตเหล็กรีดร้อน ผู้ผลิตเหล็กแผ่นรีดร้อนของไทยจึงแข่งขันด้านต้นทุนกับคู่แข่งจากประเทศอื่นได้ยาก

ราคาเหล็กแผ่นรีดร้อนของไทยในระยะ 3 ปีข้างหน้า มีแนวโน้มปรับลดลง (ภาพที่ 26) ตามราคาเหล็กโลก จากภาวะอุปทานส่วนเกิน

Figure 28: Flat Steel Apparent Use

Source: ISIT, forecast by Krungsri Research

ปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องและควรติดตาม

■ ปัญหาการนำเข้าเหล็กราคาถูก (โดยเฉพาะจากจีน) สรุปได้ดังนี้

- 1) **อุปทานเหล็กส่วนเกินในจีนยังมีอยู่มาก** แม้ว่าทางการจีนมีนโยบายลดการผลิตเหล็กโดยสั่งปิดโรงงานผลิตที่มีคุณภาพต่ำ แต่ผู้ประกอบการอาจหันไปผลิตเหล็กที่มีคุณภาพสูงออกสู่ตลาดโลกมากขึ้นในระยะข้างหน้า ซึ่งคาดว่าจีนจะยังรักษาความได้เปรียบด้านราคาไว้ได้จากการประหยัดต่อขนาด (Economies of scale) เนื่องจากมีแร่เหล็ก (iron ore) ซึ่งสามารถผลิตเหล็กคุณภาพดีได้ (แต่ที่ผ่านมา จีนไม่ลงทุนใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในโรงงาน ทำให้เหล็กที่ได้คุณภาพไม่สูงนัก)
- 2) **ผู้ประกอบการจีนบางรายหันไปลงทุนตั้งโรงงานเหล็กในต่างประเทศ** อาจส่งผลให้โรงงานเหล็กของจีนเข้ามาเปิดสายการผลิตในไทยและแย่งชิงส่วนแบ่งตลาดเหล็กในไทย จากข้อมูลล่าสุดของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน มูลค่าการลงทุนที่ได้รับการอนุมัติส่งเสริมการลงทุนของไทยในไตรมาสแรกปี 2562 ส่วนใหญ่มาจากจีน (ร้อยละ 26 ของมูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศทั้งหมด) โดยเข้ามาลงทุนในโครงการผลิตภัณฑ์โลหะ (รวมเหล็ก) ซึ่งมีมูลค่าการลงทุนสูงในอันดับต้นๆ ของโครงการลงทุนจากจีนที่ได้รับการอนุมัติทั้งหมด
- 3) **หลายประเทศมีมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดเหล็กจากจีน** เช่น การตั้งกำแพงภาษีนำเข้าเหล็กในสหรัฐฯ และการสนับสนุนให้เพิ่มกำลังการผลิตเหล็กในอินเดียเพื่อลดการนำเข้า จะยิ่งทำให้อุปทานส่วนเกินของเหล็กที่มีราคาถูกในจีนถูกส่งออกไปจำหน่ายในประเทศอื่นรวมถึงในไทยมากยิ่งขึ้น

■ **มุมมองวิจัยกรุงศรี:** การผลิตเหล็กในไทยมีแนวโน้มทรงตัวถึงขยายตัวเล็กน้อยในปี 2562 ส่วนหนึ่งเป็นผลของภาวะเศรษฐกิจที่ขยายตัวในอัตราชะลอตัว รวมถึงการลงทุนของภาคเอกชนที่รอความชัดเจนของรัฐบาลชุดใหม่ แต่คาดว่าจะการขยายตัวจะปรับดีขึ้นในปี 2563-2564 ตามความคืบหน้าของงานก่อสร้างภาครัฐและอสังหาริมทรัพย์ รวมถึงการขยายตัวของอุตสาหกรรมยานยนต์และเครื่องใช้ไฟฟ้า ทั้งนี้ การแข่งขันกับสินค้านำเข้าที่มีราคาถูกกว่า ยังคงเป็นปัจจัยกดดันผลประกอบการ

■ **กลุ่มผู้ผลิตเหล็ก** รายได้มีแนวโน้มทรงตัวหรือเติบโตในอัตราไม่สูงนัก ตามอุปสงค์ที่ขยายตัวต่ำและภาวะการแข่งขันสูงด้านราคา

- **ผู้ผลิตเหล็กเส้นและเหล็กโครงสร้างรูปพรรณ** (ผลิตภัณฑ์หลักในกลุ่มเหล็กทรงยาว) รายได้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานของภาครัฐ โดยเฉพาะทางยกระดับมอเตอร์เวย์และรถไฟฟ้าที่ต้องใช้เหล็กเส้นและเสาเหล็กเสริมคอนกรีตมากขึ้น ทั้งนี้ภาครัฐมีแผนส่งเสริมให้ใช้เหล็กก่อสร้างในประเทศเพื่อลดการนำเข้า อย่างไรก็ตาม กลุ่มผู้ผลิตเดิมในไทยอาจเผชิญการแข่งขันรุนแรงขึ้นจากการที่นักลงทุนจีนเข้ามาตั้งโรงงานผลิตในไทย ซึ่งอาจจำกัดความสามารถในการทำกำไรของผู้ประกอบการ
- **ผู้ผลิตเหล็กแผ่นรีดร้อน/รีดเย็น** (ผลิตภัณฑ์หลักในกลุ่มเหล็กทรงแบน) คาดว่าผลประกอบการมีแนวโน้มชะลอตัวและต้องใช้เวลาในการฟื้นตัวเนื่องจากราคาเหล็กแผ่นมีแนวโน้มลดลงตามตลาดโลก ขณะที่สต็อกวัตถุดิบซึ่งเป็นเหล็กแท่งแบน (Slab) มีการนำเข้าในช่วงที่ราคายังสูงอยู่ แม้ว่าผู้ผลิตไทยบางรายใช้เศษเหล็กมาหลอมเป็นเหล็กแผ่นแต่ก็มีน้อยรายและยังเผชิญต้นทุนสูงจากราคาเศษเหล็กที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามภาวะขาดแคลนเช่นกัน ประเภทของเหล็กที่อาจเติบโตได้ดีในกลุ่มนี้ ได้แก่ เหล็กแผ่นที่นำไปขึ้นรูปเป็นรางรถไฟและเหล็กแผ่นเมทัลชีท

■ **กลุ่มผู้ค้า/นำเข้าเหล็ก** รายได้ในปี 2562-2564 คาดว่าจะทยอยปรับตัวดีขึ้นบ้างตามภาวะธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่อง แต่อัตราค่าไถ่มีแนวโน้มทรงตัว ผลจากราคาเหล็กที่ลดลง

ผู้ค้าเหล็กชั้นกลาง ได้แก่ เหล็กแท่ง และเหล็กแผ่นม้วน คาดว่ารายได้จะเติบโตตามธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องที่นำไปผลิตเป็นวัสดุก่อสร้างและชิ้นส่วนยานยนต์ ส่วน**ผู้ค้า/นำเข้าเศษเหล็ก** คาดว่ารายได้จะปรับตัวดีขึ้นบ้าง เนื่องจากเศษเหล็กในประเทศอาจขาดแคลน จากความต้องการใช้ที่ขยายตัว ขณะที่**ผู้ค้าเหล็กชั้นปลายและผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป** คาดว่ารายได้มีแนวโน้มเติบโตได้ แต่อัตราค่าไถ่โดยรวมคาดว่าจะลดลง จากราคาเหล็กที่มีแนวโน้มลดลงตามตลาดโลก

วิจัยกรุงศรี

ดร.สมประวิณ มันประเสริฐ

ผู้บริหารสายงานวิจัยและหัวหน้าทีมวิจัยเศรษฐกิจ

ทีมวิจัยเศรษฐกิจ

- ศรันต์ สุนันท์สถาพร
- สุจิต ชัยวิชญชาติ
- จุไรลักษณ์ พลศรี
- สร้อยสนธิ์ หล่อสุวรรณกุล
- สถิตยั แดงสัต์ยั
- ลูกหิน วราโชติเศรษฐี
- ธนาพร ศรีคล้าย

เศรษฐกิจอาเซียน (เศรษฐกิจโลก)
เศรษฐกิจอาเซียน (เศรษฐกิจไทย)
เศรษฐกิจอาเซียน (พยากรณ์ตัวเลขเศรษฐกิจ)
เศรษฐกิจอาเซียน (สปป.ลาว, เวียดนาม, อินโดนีเซีย)
เศรษฐกิจอาเซียน (กัมพูชา, เมียนมา, ฟิลิปปินส์)
เศรษฐกิจ
เศรษฐกิจ

ทีมวิจัยอุตสาหกรรม

- พรพรรณ โภคย์สุพัทธ์
- ธนศ มหัทธนาลัย
- ดร.อมาตย์ มากนวล
- พูลสุข นิลกิจศรานนท์
- ปิยะนุช สถาพงศ์ภักดี
- นรินทร์ ต้นไพบูลย์
- พุทธชาติ ลุนคำ
- วรณา ยงพิศาลภพ
- พัชรา กลิ่นชวนชื่น
- ชัยวัช ไชวเจริญสุข

ผู้บริหารฝ่ายวิจัยอุตสาหกรรม
นักวิเคราะห์อาวุโส (Manufacturing, Steel)
นักวิเคราะห์อาวุโส (Construction, S-Curve)
นักวิเคราะห์อาวุโส (Healthcare, Modern Trade, ICT)
นักวิเคราะห์อาวุโส (Transportation & Logistics, Construction Materials)
นักวิเคราะห์อาวุโส (Power Generation, Biofuel, Chemical & Plastic Products)
นักวิเคราะห์ (Tourism Sectors, Industrial Estate)
นักวิเคราะห์ (Automobile, Electronics & Electrical Appliances, Food & Beverages)
นักวิเคราะห์ (Real Estate)
นักวิเคราะห์ (Agricultural Products)

ทีมพัฒนางานวิจัย

- ตลัปลักษณ์ ธนดิษฐ์สุวรรณ
- รชฏ เลียงจันทร์
- อาภากร นพัตยาภรณ์
- ชุตติภา คลังจตุรเวทย์

นักวิเคราะห์อาวุโส (Financial Sectors)
นักวิเคราะห์ (Oil & Gas, Petrochemicals)
นักวิเคราะห์
นักวิเคราะห์

ทีมบริหารระบบข้อมูลวิจัย

- สุวัชนี สมประสงค์
- ธมณ เสริญสุขสกุล
- เชิดศักดิ์ ศรีชัยตัน
- วงศกร แก้วอุตัง

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
เจ้าหน้าที่ระบบข้อมูลวิจัย
เจ้าหน้าที่ระบบข้อมูลวิจัย

สนใจสมัครรับอีเมลได้ที่ krungsri.research@krungsri.com

คำสงวนสิทธิ์

เอกสารฉบับนี้จัดทำขึ้นจากแหล่งข้อมูลที่เปิดเผยต่อสาธารณชนที่น่าเชื่อถือ อย่างไรก็ตาม วิจัยกรุงศรีมิอาจรับรองความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลดังกล่าวได้ ทั้งนี้ขอคิดเห็นที่ปรากฏเป็นความคิดเห็นของวิจัยกรุงศรี ไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับ บมจ. ธนาคารกรุงศรีอยุธยา และขอสงวนสิทธิ์ในการเปลี่ยนแปลงความเห็น หรือประมาณการต่างๆ โดยไม่ต้องแจ้งล่วงหน้า